

1. Mitkä ovat tärkeimmät menestystekijät Grand Estin -biotalousalueen toiminnassa, joita voisimme hyödyntää?

Innovaatio-osaamisen kehittäminen

Roolit arvoketjussa:
Jokainen voi keskittyä omaan tekemiseensä. Kaikkea ei tarvitse osata ja pystyä itse.

Alkutuottajien yhteistyötä on viime aikoina nostettu taas uudelleen esiin myös suomessa. Tätä pitäisi tukea myös konkreettisesti toiveiden ja puheiden lisäksi.

Triple-helix-yhteistyö

Vahva alueen ja poliittinen tuki toiminnalle

2. Mikä meillä jo toimii hyvin, hyviä esimerkkejä?

RKKO-rahoitus, mahdollisuus kokeilla uutta

Rahoituksen hyödyntäminen niin, että päästään tuotantotasolle saakka! Tarvitaan esim. lisää biokaasulaitoksia. Ensin tarvitaan jalostettavaa mädätettä.

Mustasotilaskärpäset ja perunahävikki rehun raaka-aineena
-> uusia innovaatioita

Rahoituksen käyttöaika lyhyt. Investointikykyisiä yrityksiä on toistaiseksi vähän. Ministeriöllä tavoitteena saada investointikykyisiä yrityksiä kentälle.

Toimijat hyvin verkottuneita - virikkeitä Suomen ulkopuolelta? Uusia ajatuksia ja ideoita? Entä miten toimijoiden resurssit saadaan riittämään?

3. Mitä haasteita menestystekijöiden toteutumiseen on? Mitä pullonkauloja on ratkaistava?

Biokaasulaitoksia vasta vähän, uusia ideoita esim. mädätteen jatkokäsittelyyn ja -käyttöön olisi mutta sitä mädätettä olisi sitä varten oltava enemmän. Ollaanko "etukenossa"?

Rahoituksen käyttöaika lyhyt. Investointikykyisiä yrityksiä on toistaiseksi vähän. Ministeriöllä tavoitteena saada investointikykyisiä yrityksiä kentälle.

4. Miten voidaan ratkaista edellä mainittuja haasteita? Miten ratkaisut saadaan käytäntöön? Mitä itse voit tehdä?

Yritysten yhteistyö

Onnistumisten ja hyvien käytäntöjen esittely potentiaalisille toimijoille

EIP-yhteistyö?

Uusia ideoita myös Suomen ulkopuolelta